

Setge legal a la UEFA

La Unió d'Associacions Europees de Futbol (UEFA) i la Federació Internacional de Futbol Associació (FIFA) són entitats privades que organitzen competicions de futbol amb els seus associats, ço és, les federacions de cada estat, sigui a través de clubs o bé de seleccions. Qualsevol aspecte de l'organització de l'espectacle –el més seguit del món– correspon legalment al seu responsable, com és lògic. Conseqüentment, ell és qui posa les normes i tothom qui hi vulgui participar les ha d'acceptar. És com si tinguessin penjat a l'entrada aquell famós cartell: “Reservat el dret d'admissió.”

Durant dècades, han imposat les normes d'admissió, i de permanència, que han volgut. Per a resoldre qualsevol problema d'interpretació de normes, conflictes entre associats i tota altra qüestió, tant UEFA com FIFA han creat una mena de *tribunals* que resolen les qüestions que els són pròpies, des de les estrictament esportives fins a les normatives. L'una entitat privada i l'altra no han volgut reconèixer mai la jurisdicció de la legalitat de cada estat a l'hora de resoldre conflictes interns seus. D'aquesta manera, sempre han procurat deixar molt clar a tothom que el seu futbol és un esport i un negoci basat en l'associació voluntària i que a les seves competicions s'hi juga per invitació i no per dret. Així han aconseguit durant molt de temps que clubs i jugadors es pleguessin absolutament al que han dictat.

Mentre que a Europa la Unió era molt feble –o, més ben dit: més feble que no és ara–, el dret de cada estat no afectava l'organització i el negoci del futbol en els aspectes estrictament interns. El problema d'aquesta manera de funcionar va començar quan la Unió Europea començà a enfortir-se i a fer valer les seves lleis.

Antecedents. Un ciclista, de llinatge Walrave, va portar als jutjats ordinaris el cas contra el seu equip i l'organització privada de proves ciclistes, i el

La sentència pel cas del jugador francès Jean-Marc Bosman fou una derrota de la UEFA.

Durant dècades la UEFA i la FIFA han fet i desfet com han volgut, però les coses van canviant gràcies a disposicions com la sentència Bosman.

va guanyar (desembre del 1972). En síntesi, la justícia reconeixia el dret a la lliure circulació dels esportistes professionals. En el món del futbol, el cas Donà va comportar això mateix: un jugador de la lliga italiana va portar els estaments organitzatius als tribunals i la sentència (juliol del 1976) li va donar la raó: es considerà incompatible amb el dret comunitari que es reservàs únicament als ciutadans d'un estat membre la possibilitat de participar en competicions professionals o semiprofessionals. A partir d'aquesta sentència, a Itàlia es modificaren els reglaments del futbol, en els aspectes que feien referència als jugadors professionals.

Però l'habilitat de la UEFA i –diguem-ho tot– la desídia generalitzada en el món polític de la Unió, va permetre que aquella sentència quedàs reduïda a Itàlia durant molt de temps. La UEFA, que sap moure's perfectament pel món dels despatsos, durant molts anys va tenir d'assessor legal per

a aquest àmbit l'ex-president de la Federació Espanyola de Futbol, Pau Porta (Barcelona, 1923-2009). La fina habilitat de Porta va permetre que la UEFA guanyàs temps. Porta s'imaginava que la sentència italiana acabaria essent reconeguda a tota la Unió i, conseqüentment, el món de la contractació de jugadors es capgiraria. Però els caps del negoci del futbol continental no feren cas dels advertiments que els feia Porta. Es quedaren amb la seva habilitat per a embolicar i endarrerir. L'estratègia dilatòria va fer llevada. Tot i que el tractat de la Unió prohibeix restriccions per nacionalitat –de la pròpia Unió– a les competicions esportives professionals, la UEFA anava aconseguint que no s'aplicàs la llei. L'11 d'abril del 1989, quan el Parlament Europeu va aprovar la resolució sobre “la llibertat de circulació dels futbolistes professionals a la CEE”, la UEFA va aconseguir de les autoritats de la Unió l'anomenat *gentlemen's agreement* –o acord informal– del 1991. Era una mera expressió de voluntat de resoldre el problema, però sense que es fixàs ni com ni quan. Naturalment, la UEFA no va fer res. Mentre no hi va intervenir de bell nou la justícia, l'habilitat de la UEFA i del seus advocats –especialment Porta– i la deixadesa de les autoritats de la Unió va permetre que passàs molt de temps sense complir-se la llei europea.

Sentència Bosman. La justícia va tornar parlar el 1995. I aleshores, tal com havia previst Porta, les conseqüències foren revolucionàries i els murs de contenció de la llibertat de circulació dels futbolistes varen caure.

Jean-Marc Bosman era jugador professional de futbol del Reial Club de Lieja. En acabar la temporada 1989-90, no hi ha acord amb el seu club per a renovar i en cerca un altre. El troba a la segona divisió francesa. Però, malgrat l'acord entre totes dues parts, la tercera, el Lieja, s'hi nega, no dóna el permís –a causa de desavinences per la quantitat a cobrar com a indemnització per part del club– i no demana a la Federació Belga la transferència internacional –com era preceptiu per la UEFA– del jugador. La conseqüència és que Bosman es queda sense equip. Sense feina. Sense ingressos.

Quan Pau Porta assessorava la UEFA ja va preveure una sentència com la de cas *Bosman*, però els directius de l'entitat no en van fer cabal.

Bosman emprèn un periple judicial –a Bèlgica i davant les instàncies judicials de la Unió– que dura cinc anys. Finalment, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, amb seu a Luxemburg i en data de 15 de desembre del 1995, va dictar una sentència en què declarava il·legals –pel fet de ser contràries al tractat de la Unió– les indemnitzacions per traspàs dels jugadors professionals (quan passaven d'un club a un altre) i les restriccions en la llibertat de circulació dels esportistes professionals.

Més enllà de les conseqüències esportives a l'hora de formar els equips del clubs, la sentència Bosman era de

compliment general, i això fou una derrota brutal de la UEFA. Tot d'una després de la sentència, l'estratègia de la UEFA va consistir a reduir l'aplicació d'allò que s'havia decidit als estrictes àmbits jurídics dictats. Pretenia interpretar que la sentència no era d'aplicabilitat automàtica i immediata a tota la Unió, és a dir, que obligava estrictament els tribunals afectats en el cas *Bosman*, però no la resta. La realitat és que tenia certa raó. I podia haver tingut èxit perquè les sentències del Tribunal Superior estrictament només afectaven allò que jutjaven.

Però els temps havien canviat. I la UEFA no se'n va saber témer. Per una banda, havia esdevengut comú que les sentències de l'alt tribunal fossin considerades d'aplicació general, encara que estrictament no ho eren. Per un altre costat, el 1995 la Unió era molt més forta que no la del 1976. I aleshores el comissari de la Competència, el

belga Karel Van Miert, es va convertir en el pitjor malson de la UEFA. Va començar pressionar tots els estats membres perquè considerassin la sentència Bosman com a sentència d'obligat compliment, tal com acabà essent. El torcebraç que tengueren durant el 1996 Van Miert i el president de la UEFA, el suec Lennart Johansson, demostrà que la Unió, a la fi, volia posar a les ordres de la legalitat europea l'organització privada de les competicions i negocis del futbol professional. I se'n sortí.

El cas del Mallorca. Malgrat que la valentia de Bosman havia revolucionat el món del futbol professional europeu, això no vol dir que el poder de la UEFA s'hagués reduït al no-res. De fet, tant la UEFA com la FIFA –i també el Comitè Olímpic Internacional– continuen tenint aspectes de l'organització dels seus espectacles amb els quals no

El 1996, la UE va exigir el compliment de la llei i la UEFA perdé el torcebraç

EFE

A l'esquerra, el president del Mallorca Jaume Cladera. A la dreta, els representants del Fenerbahçe turc i el FC Sion suís.

casen les normatives legals europees. Això no obstant, els clubs tenen pànic de continuar l'exemple de Bosman. No volen enfrontar-se a les represàlies –possibilitat d'expulsió de les competicions– i, consegüentment, abaixen el cap i, si és necessari, es posen de genollons. Com va fer el Mallorca el 2010.

El Mallorca va acabar la temporada 2009-2010 a la sisena posició de la primera divisió. Tenia assegurada la invitació a participar en la lliga europea (antiga Copa de la UEFA). Emperò el setè classificat, el Vila-real, va arribar davant la Federació Espanyola i la UEFA que, com que el Mallorca es trobava en concurs de creditors –i encara ara–, li era aplicable la normativa de la UEFA, per la qual un club en aquestes circumstàncies podia no ser-hi convidat. I tal dit tal fet. El Mallorca no fou convidat a participar a la lliga europea o, tal com es veïa a l'illa, va ser expulsat per joc brut de despatxos, tant a la federació com a la UEFA. Malgrat les al·legacions presentades pel club insular a la UEFA, la decisió va ser

ferma. El Mallorca no pogué jugar la competició internacional.

El fet més estrany del cas és que la norma no havia estat aplicada a uns altres clubs amb deutes. D'aquí ve que a Mallorca s'aixecassin veus, a l'entorn del club, que defensaven de seguir les passes de Bosman i anar als tribunals de justícia ordinaris. Però alguna cosa degué passar, o simplement que el club s'acovardí, i finalment el Mallorca acotà el cap i acceptà el càstig.

Nou setge legal. A diferència del Mallorca, un club suís ha decidit de portar la UEFA al tribunals de justícia de Suïssa per haver estat desposseït de la invitació a la mateixa lliga europea. Es tracta d'un cas que potencialment pot significar tant com el *cas Bosman*.

El Futbol Club Sion, de la ciutat del mateix nom, va ser fundat el 1909, ha guanyat en diverses ocasions tant la lliga com la copa del seu país i és president per Christian Constantin. Un president que, al contrari de Jaume Cladera –del Mallorca– i de Serra Ferrer –el màxim accionista del club illenc–, té les coses clares i no vol ser trepitjat per la UEFA.

El cas és que el Sion va entrar a la lliga europea d'enguany, gràcies a la seva victòria, a la fase preliminar, contra el Celtic de Glasgow. Però els perdedors varen recórrer a la UEFA, addu-

int una presumpta alineació irregular d'un jugador. L'estament continental del futbol els donà la raó i, *ipso facto*, va expulsar el Sion de la lliga europea ara en curs. El seu president va portar el cas als tribunals suïssos, que li han donat la raó. La UEFA –amb el suport absolut de la FIFA– s'ha refermat amb l'expulsió i, a més, amenaça el club suís amb “greus conseqüències”, que poden implicar l'expulsió de totes les competicions. Però Constantin no s'acovardeix i continua la seva aventura judicial. La sentència, del 19 de setembre passat, té molt mala gana per als jerarques del futbol continental. Es refereix a la UEFA com a subjecte d'una “represàlia” il·legal contra el Sion, de prendre una posició “abusiva” i “d'anar contra la pròpia reglamentació”. Pitjor encara: habilita el president del Sion, Constantin, a emprendre accions penals contra el president de la UEFA, Michel Platini, que ja ha estat citat per la jutgessa a declarar aquesta setmana, el dia 19. Si la UEFA no rectifica, Platini podria sortir-ne encausat, si més no, per desacatament. Tot plegat, una situació potencialment molt greu per a la UEFA, perquè es podria trobar obligada a modificar tota la normativa d'invitació i permanència a les seves competicions.

Miquel Payeras

Aquesta setmana,
Platini podria ser
encausat per
desacatament